

פרשת האזינו

כל התורה שמותיו של בורא עולם

"כי שם ה' אקרא הבו גודל לא-לוקינו"

על הפסוק 'כי שם ה' אקרא' מובא בגמרא (ברכות כא.) שמכאן לומדים שצריך לברך ברכות התורה לפני הלימוד שהרי נאמר כי שם ה' אקרא, שזה התורה הקדושה, לפני הלימוד אזי, הבו גודל לאלוקינו כלומר תן שבת וגדולה לאלוקינו על ידי שאתה מברך ברכות התורה. (ולחברה פוסקים ברכת התורה היא מהתורה מכל מקום דעת שו"ע שרק ברכת המזון היא מהתורה, סימן קפ"ד)

המהרש"א מקשה, כתוב כי שם ה' אקרא ואיך זה קשור ללימוד התורה כשאני מזכיר את שם ה' כמשמעות הפסוק כי שם ה' אקרא? ועונה המהרש"א שבעצם כל התורה היא שמותיו של הקדוש ברוך הוא ולכן כשאומרים בשם ה' אקרא היינו שהתורה כולה שמותיו של הקב"ה, הבו גודל לאלוקינו היינו לברך ברכות התורה כאשר אנו מברכים על התורה אנו מראים שהתורה היא דבר רוחני ולא עוד מקצוע להחכים את האדם.

כותב החפץ חיים בשמירת הלשון וזה לשונו: כי באמת אין קץ לקדשת התורה, כמו שאמרו חז"ל, שיש ששים רבוא פרושים לכל פסוק ופסוק שבתורה. ואיתא במדרש אותיות דר' עקיבא, דאור של שמותיו הקדושים של הקדוש ברוך הוא למעלה, הוא עשרים ואחד אלפים רבבות פרסאות, כמנן שלם אלהים. ואמרו חז"ל והוא בלוקוט תהלים: **אמר רבי אלעזר לא נתנו פרושים התורה (היינו פרשה סתומה ופתוחה) על הסדר, אלא מלי נתנו על הסדר, כל מי שהיה קורא בהן, היה יכול להחיות מתים ולעשות מופתים**, לך נתעלם מהן סדרן של התורה, והוא גלוי לפני הקדוש ברוך הוא שפאמר {ישעיה מ"ד ז': "ומי כמוני יקרא".

ואיתא בספרי פרשת עקב {משלי ה' ט"ז}: "נפוצו מעינותיך חוצה". נמשלו דברי תורה למים. מה מים חיים לעולם, אף דברי תורה חיים לעולם, שפאמר {משלי ד' כ"ב}: "כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא", ומה מים מעלים את הטמא מטמאתו, כך דברי תורה מעלים את האדם מטמאתו לטהרה, שפאמר {תהילים י"ט ז': "נראת ה' טהורה".

מצוות לימוד התורה הקדושה היא המצווה הגדולה ביותר מאשר כל מצוות התורה, אנו אומרים לפני התפילה: אלו דברים שאדם עושה אותם ואוכל פירותיהם בעולם הזה (שמקבל מפירות המצווה בעולם הזה), והקשר קצת לעולם הבא: ואלו הן: כבוד אב ואם, וגמילות חסדים, ובקור חולים, והקנסת אורחים, והשקמת בית הקנסת, והקצאת שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו ותלמוד תורה כנגד פלם אומרת המשנה בסוף 'ותלמוד תורה כנגד כולם' הגמרא בקידושין דף מ. אומרת, שאל רבא את רב נחמן, מדוע רק מצוות אלו אוכל מפירותיהן בעולם הזה, הרי גם במצוות שילוח הקן כתוב "והארכת ימים" כמו שכתוב בכבוד אב ואם והארכת ימים, וכן בלימוד תורה כתוב כי היא חידק ואורך ימין? וענה לו רב נחמן שמצווה שהיא מועילה גם לשמים וגם לבריות שניהם נהנים ממצווה זו, מוזכרת במשנה, ואלו שילוח הקן הוא רק טוב לשמים ולא לבריות ולכן לא מוזכרת.

שואל הגאון הרב יצחק אלחנן וסרמן זצ"ל הרי גם לימוד תורה הוא רק טוב לשמים ולא לבריות?

ומתרץ כיון שהגמרא אומרת במסכת סנהדרין צח. שמי שאומר 'מאי אחי לן רבנן' הרי זה אפיקורס, כופר ב"מ דהיינו מי שאומר מה מועילים לנו אלה האברכים ובחורי ישיבות היקרים שעומלים בתורה, הרי זה נקרא אפיקורס שהרי עליהם עומד העולם שהרי כתוב "אם לא ברית (זו התורה) יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת", כלומר אלמלא התורה שנקראת ברית שעוסקים בה יום ולילה חוקת שמים וארץ, היינו העולם לא נתקיים, יוצא איפה שלימוד תורה מועיל גם לבריות לכן הוא נכלל במשנה במצוות שאדם אוכל מפירותיהן בעולם הזה והקשר קיימת לעולם הבא.

על פי זה מסביר החפץ חיים מדוע העולם הוא ככדור בזמן שבארץ ישראל לילה, ביבשת אמריקה עדיין אור, שבזמן שבארץ ישנים קול התורה ימשך להיות באמריקה ולא יתבטל לימוד התורה אפילו לרגע אחד במשך כל עשרים וארבע שעות היממה.

מובא בירושלמי: (פ"ק דפאה ה"א דף טו), ותלמוד תורה כנגד כולם, ר' ברכיה ור' חייא, חד אמר אפילו כל העולם כולו אינו שוה לדבר אחד של תורה. וחד אמר אפילו כל מצותיה של תורה אינן שוות לדבר אי מהתורה.

כתוב בירושלמי כי נר מצוה ותורה אור היינו שהמצווה משוללת לר והתורה לאור שהוא פי כמה מנר.

הגמרא אומרת במסכת מגילה טז: גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות.

מסופר על ה"ט"ז רבי דוד סגל זצוק"ל שפעם היה יושב ולומד עם תלמידיו, נכנסה אישה בוכיה לביהמ"ד נפלה לרגליו ואמרה: רבי, חוס ורחם, ביתי חולה מאוד והרופאים אפסה תקוותה. כבר הרימו ידיים, אנא חוס על ביתי הקטנה. אמר לה הרב, ומה אעשה לך? אני לא יודע סגולות ולא קמיעות ולא לחשים, אי"כ במה אושיע אותך? ישב והרהר כמה שניות ואח"כ חתך איזה קרטון מהסטנדר שלו שהיה מרופט מרוב שימוש ואמר לה קחי זאת ושימי בכוס תה של הבת כמה פעמים ביום. ואכן זכות הקרטון הזה שספג עשרות אלפי שעות לימוד תורה עמד לה לבת להחלים ולהתרפא.

השו"ע בסימן קנ"ו כותב שצריך האדם לקבוע עיתים לתורה ואפילו שיאבד ממנו הרבה.

כותב הספורנו (דברים פרק כח פסוק ב) (פרשת כי תבוא) על הפסוק וז"ל **"ובאו לך כל הברכות האלה והשיגוך"**, **אף על פי שלא תשתדל אתה להשיגם**: "כי תשמע בקול ה' אלהיך". **וזה כשתהיה תורתך קבוע ומלאכתך עראי** ולפיכך ישיגוך הברכות בלתי השתדלות. עכ"ל

קבוע עיתים לתורה וקיבל יותר הכנסה בנחות עבודה

מספר ר' אהרון: הייתי אז בבית המדרש. אל תשאלו אותי מה בדיוק למדתי ועם מי, שהרי בית המדרש הוא פשוט בית. נמצאים בבית, גם אם לא בדיוק לומדים. זהו מקום טבעי של כל יהודי, וגם שלי. באותו זמן בו הייתי בבית המדרש, חגגו שם סיום מסכת. הסיום הזה עורר בי אי אילו נימים של קנאת סופרים, כי זה לא היה סיום ששייך רק לתלמידי חכמים מופלגים, או לאיזו קבוצה נבחרת, שקיבלה על עצמה ללמוד מסכת. זה היה סיום של הרבה חברים מהקהילה, שקיבלו על עצמם ללמוד לפי סדר מסוים. אני יודע שזה מקובל בהרבה מקומות. יש קהילות שהנהיגו ללמוד מדי יום עמוד של גמרא או של דף, או עמוד במשנה ברורה. יש כל מיני מסלולים וכל מיני מקצועות, וכל אחד, אם הוא רק רוצה, יכול ללמוד מה שליבו חפץ. ואני, חפצתי. באמת חפצתי, אבל עד אותו סיום, לא הבשילאצלי הרצון לכדי החלטה. אני מוצא את עצמי בין חתני הסיום הנרגשים, מקבל גם כן מהכיבוד שהם מגישים לכבוד גומרה של תורה, והטעם המתוק של העוגה קצת חמוץ לי, מפני שבסתר ליבי אני יודע, שבעצם גם אני הייתי יכול לערוך סיום. והנה אני פוגש בידדי, יהודי הטרוד בענייני מחיה ולכלכלה, ממש בסגנון שלי, ואני שואל אותו, בהרבה יותר מקורטוב קנאה: גם אתה מסיים? והוא אומר לי: "לא. סתם נקלעתי הנה, אני ממש לא מבין מה אני עושה פה". ואני יכול לשמוע את הצער שלו, שמשקף את הצער שלי. "גם אני לא מבין", אני עונה לו, אבל בעצם אין שום סיבה שבפנים הבאה לא נהיה גם אנחנו חלק מהאירוע. מה דעתך לייסד שיעור, להתחיל ללמוד את מסכת הבאה? שנינו עוסקים בפרנסה, לשנינו קשה להקדיש את הזמן, אבל בסייעתא דשמיא אנחנו נוטנים כוח אחד לשני, ומחליטים שהפעם באמת. "מי ימסור את השיעור?" שואל אותי החבר. "אחד משנינו", אני עונה לו, "ואולי נפגוש עוד יהודים שרוצים להצטרף". הקב"ה עוזר, וכשאנחנו יוצאים מבית המדרש, אנו פוגשים באברך תלמיד חכם, ומציעים לו להיות מגיד השיעור שלנו. הוא מסכים, וברגע זה נתנן שיעור שיימשר בעיצומו של יום, בשעה שתיים בצהרים. מאז, בשעה זו אני יוצא ממקום עבודתי, הולך למקום עבודתו של חברי, ושם אנחנו נפגשים עם המגיד שיעור, ולומדים יחד כארבעים דקות. ארבעים דקות של גן עדן בתוך העולם הזה. הסיפור יכול להיגמר פה, אבל יש לו המשך: הקב"ה הראה לי כמה הוא אוהב את השיעור החדש שלנו. זה לא שלא הייתה לי קביעות עיתים עד היום, למדתי בכל יום בערב, אבל ביום – זה היה חידוש. עד לפני זמן מה הייתי עובד קשה, ומייחל להרווחה. המשכורת לא סיפקה אותי. והנה, תקופה קצרה מאז שהתחלתי את השיעור קיבלתי טלפון מיהודי שמעוניין שאעבוד בשבילו, ומדובר בעיסוק הרבה יותר קל, עם משכורת גבוהה משמעותית! אני חשבתי שאני מוריד מאפשרויות הפרנסה למען לימוד התורה, אבל למעשה קרה בדיוק ההיפך. בזכות לימוד התורה, הגיעה ברכה בפרנסה. [הסיפור עלון השנחה פרטי]

העוסק בתורה יסורים בדילן ממנו

ברכות דף ה. אמר רבי שמעון בן לקיש כל העוסק בתורה יסורין בדילן הימנו... אמר לו רבי יוחנן זה אפילו תינוקות של בית רבן יודעין שהעוסק בתורה יסורים בדילן הימנו (שמות ט"ו) ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך והנשר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחקל אפר שמי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך.

ואמר חז"ל בגמרא עבודה זרה ח. אמר רבי אבדימי בר חמא, **כל העוסק בתורה, הקדוש ברוך הוא עושה לו חפציו**, שפאמר: "כי אם בתורת ה' חפצו" (תהילים א, ב). וכן נכסיו מצליחין.

כשנולד בנו התפלל עם דמעות שיגדל בתורה ויצליח בלימוד ובדרכיו

מעשה שהיה כך היה: אל אחת הישיבות הטובות בארץ באו כל מיני בחורים כדי להבחן לישיבה הקדושה, חלקם בלטו בידיעתם בגמרא, וחלקם פחות בלטו בגמרא אבל בלטו יותר ביראת שמים שלהם, וחלקם בענוה, אבל היה בחור אחד מיוחד שכל המעלות גם יחד היו בו, גם בקי בלימוד הגמרא וגם רואים אחד שמים נסוכה על פניו ומעל הכל ענותנותו היתירה. בסוף היום כשכל המבחנים נגמרו, נאספו שמה כל הרבנים ואמרו ביניהם מי יתן וזוכה שהבחור פלוני ילמד בישיבתנו הקדושה, והרבו לדבר מאוד בשבחו. והנה לפתע קם אחד הרבנים של הישיבה ואמר להם רוצה אני לספר לכם מעשה שהיה עמי, לפני כשש עשרה שנה לערך הייתי בחור ישיבה ממוצע בלי כשרונות מיוחדים, אבל עם רצון להתעלות מאוד בלימוד, ואזרתי אומץ וקיימתי את מאמרי' יהודה בן תימא שאמר שצריך להיות עז כנמר לדברים שבקדושה.

ולכן ניגשתי לבחור הטוב ביותר שבישיבה, וביקשתי ממנו אם הוא יוכל בלימוד למעני וללמדני שעות אחדות פעם בשבוע כדי שאוכל להתעלות בלימוד, ובלבי התחננתי לה' יסיכים, והבחור הרהר לבדו ואמר בסדר אני מוכן ביום חמישי בערב אלמד עמך כשעתיים ויותר, והודיתי לו מאוד. ובמשך כל השבוע חיכיתי וציפיתי כדי ללמוד עמו ואין לתאר את השינוי שחל אצלי בלימוד וביראתי ה', וכך זה נמשך במשך שלוש שנים במסירות נפש מצידי.

והנה ביום מן הימים נודע לי שהבחור המצויץ עומד להקים בית נאמן בישראל, שמחתי מאוד בשבילו, אך חששתי מה יהיה עם הלימוד הנפלא שלנו, וכיון שהלימוד הזה כל כך העלה אותי לפסגה לא יותרתי וניגשתי לבחור ואיחלתי לו מזל טוב, ואמרתי לו האם אחרי החתונה אזכה להמשיך ללמוד עמך שאתה יודע שהלימוד הזה מגביה אותי כנשר, ודאי ודאי השיב הבחור המצויץ, אזרבה, אחר החתונה צריך להרבות בלימוד אלא שהלימוד יתקיים בביתי. ואמרתי תודה רבה מעומק הלב.

ואכן כן אחר החתונה כל יום חמישי בערב הייתי מגיע לביתו, ולמדנו בצוותא שעות רבות במשך כשנה תמימה. והיו היום ואני מגיע כדרכי לביתו בשמונה בערב, ונקשתי קלות על הדלת אך משום מה אין מענה, וכך המשכתי לנקוש ולנקוש כשאני מנסה יותר בחזקה אך אין מענה, בלית ברירה אמרתי הבה ונסה לפתוח את הדלת כי את הלימוד הזה אני חייב לנשמתי. ואכן ניסיתי לפתוח את הדלת והצלחתי. וברגע זה ראיתי את האברך מרים ראשו מהשולחן כשעיניו מלאות דמעות, ואמר סליחה, פשוט לא שמעתי כלום, וכשאני ראיתי אותו שטוף דמעות חששתי אבל שאלתי האם קרה משהו, ואמר כן, בסימן טוב ובמזל טוב נולד לי בן זכר לפני כרבע שעה, ואמרתי זה הזמן וזה הרגע להתחנן לפני ה' שהבן הזה יזכה להיות תלמיד חכם ובעל מידות טובות ויראת שמים. ואז פנה הרב לכל הרבנים בישיבה ואמר להם הבחור הזה שראיתם היום שהפליא והקסים את כל רואיו, זה הבן שלי.

תמיד פיו יהיה מלא שבח והודאה להשם שבתוך

מעשה ברב פירר מבני ברק, שהוא מומחה גדול בענייני רפואה, שהגיע אליו איזה עשיר גדול מחו"ל בשעה מאוחרת בלילה וביקש מהרב שיתלווה אליו לכוותל המערבי, הרב הסכים, על אף השעה המאוחרת, ובהגיעם למקום הקדוש הם רואים אדם פורש כפיו כלפי השמים ומתנדנד וכל רגע יוצאות מפיו מילים לריבונו של עולם. אמר הרב לעשיר, אם הוא זקוק לרפואה אני ידאג לו, ואם הוא זקוק לענייני פרנסה אסתדד תדאג לו. והסכים העשיר. וניגש הרב פירר אליו, ואמר לו האם כבודו מתפלל לה' בענייני רפואה, אני הרב פירר ואשמח לעזור לך. אני מאחל לכל עם ישראל שיהיו בריאים כמוני, ברוך ה' אני בריא מאוד, נענה המתפלל. ואחר ניגש העשיר ואמר לו אולי כבודו זקוק לממון ויש לך חובות את דבר כזה אני אוכל לעזור, אני מאחל לכל עם ישראל את הפרנסה שלי, אמר האיש ברוך ה' לא חסר לי דבר. אזי על מה איפה אתה מתפלל שאלו השניים? אני הלילה זכיתי לחתן את הבן האחרון שלי, והרגשתי צורך גדול לבוא ולהודות לה' על כל החסד שגמלני שזכיתי לחתן את כל הילדים שלי, אני לא צריך שיהיה לי צרה כדי להתפלל, עד כאן. וזה הגמרא (סנהדרין מד:). ואמרת על הפסוק "היערוד שועה לא בצר" (איובלו, יט), שהאדם צריך לשווע ולהתפלל לה' לפני שבאה הצרה, כי אחר הצרה לפעמים זה יכול להיות קצת מאוחר. [הסיפורים מבחרת בחיים]

צניעות היא הקבלה האמיתית

פעם אחת, בראש השנה שנת תש"ו, לפני המעמד הנורא והנשגב של תקיעת שופר, בקש האדמו"ר "שומר אמונים" לקרב את הבמה לכיוון עזרת הנשים. משנעשה כך, עמד על הבימה והתחיל לדבר במר נפשו ובדמעות שליש שישמעו הנשים, ובקש ממך שישמרו היטב על כל גדרי הצניעות, והרב הוסיף ואמר: "אינני הולך לתקוע בשופר, עד שיבטיחו לי הנשים בפה מלא שישמרו היטב על כל גדרי הצניעות!" הנשים התרגשו מאוד, והבטיחו שאכן כך יהיה, רק אז ניגש הרב לתקוע שופר בשמחה עצומה. צניעותן של בנות ישראל - דבר יסודי וגורלי הוא עבור כלל עם ישראל! וכמו שנאמר בתורה (דברים כג טו): "כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מִתְּהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִחֶנֶךָ לְהַצִּילֲךָ, וְלִתֵּן אִיבֶיךָ לְפָנֶיךָ, וְהָיָה מִחֶנֶךָ בְּיָדֶיךָ, וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרֹת דָּבָר, וְשָׁב מֵאֲחֻצֶּיךָ." ואמר החפץ חיים: "אנו רואים בימינו שהקב"ה כביכול מסתיר את פניו, צרות נוחות מכיוונים שונים, ואנו שואלים: "מדוע?" התשובה כתובה במפורש בתורה, שכאשר הקב"ה רואה "ערוות דבר" - חוסר צניעות, הוא שב מאחריו חס ושלוש.

סייעתא דשמיא בחיתון ילדים וכחה של צדקה

מעשה באברך תלמיד חכם וירא שמים שהגיע לפרקו וביקש לשאת בחורה צנועה ובעלת מידות ויראת שמים למרות שהוא ידע שמצבה הכלכלי של משפחתה קשה מאוד, הורט הגיע ונפגשו שני הצדדים של ההורים ובסופו של דבר כל זוג הורים חתמו שכל אחד מתחייב על שלושים אלף דולר בחתונה שתיערך בעוד כחודשים, וכל אחד פנה לדרכו, אם הכלה שידעה מה המצב הכספי שלהם לא ידעה איך הולך בעלה הסכימה לחתום על חסום כסחה, ועוד שצריך להשיגו תוך חודשים וחשבה לתומה אולי יש לבעלי חסכון נסתר, אבל על המחשבה הזו היא לא סמכה ופנתה לבעלה בשאלה איך אתה מתכוון בדיוק לשלם את הכסף האם יש לך חסכון? אין לי שום חסכון, אבל מדובר בחתן תלמיד חכם וירא שמים וחייבים אנו לעשות את כל המאמצים שבתנו תתחתן עמו. מה אתה מתכוון לעשות? אשאלה

האשה הצדקת את בעלה, וכי אתה רוצה לעזוב את הכול וללכת לעבוד? לא אני מתכוון להמשיך לעסוק באתר אלוקים חיים, אבל האשה שואלת ולוחצת, הרי בעוד חודשיים הם יכנסו תחת החופה והבטחת את הכסף לפני החופה וכסף מנלן!!! ה' יעזור. אך האם של הכלה לא נרגעה והלכה לאשתו של הרב אלישיב שתתן לה עצה מה לעשות? הרבנית הבינה שמדובר במצב לא פשוט והיא הפנתה את האשה לבעלה הגאון הרב אלישיב, והרב שמע את דבריה שאין להם אפשרות טבעית לשלם את הסכום ואמר לה שתגיד לבעלה לבוא אליו. ואכן כשהגיע האב לביתו של הרב דיבר עמו הרב שיצא לעבוד, אבל האברך אמר שהוא לא יכול להבטל מהתורה. אך הרב לוחץ שאולי יקח המלצה מכמה רבנים ויסתובב בבתי כנסת ויצבור לפחות חלק מן הסכום, אך האב בשלו, אני לא בנוי לזה לא מתאים לי להסתובב כעני ולהתחנן לבקש נדבות, ומנין תשיג את הכסף - מקשה הרב אלישיב? ענה האברך: הקדוש ברוך הוא יעזור, הוא בודאי יעזור, הוא יודע שיש לנו חתונה ויש לנו התחייבות, מן השמים יעזור לנו.

והרב אמר לו, אבל השתדלות מנימלית אתה חייב לעשות גש לישיבה ממול, שם יש להם רשימות נדיבים רבים התומכים בהם, תאמר למנהל הכספים שאני ביקשתי שיתן לך רשימה של כמה נדיבים מחו"ל ותשלח להם מכתב, אולי בעזרת ה' משם יסייעו לך. והבעל סוף סוף הסכים, ניגש האיש למנהל הכספים וביקש על פי המלצתו של הרב אלישיב רשימה של התורמים מחו"ל. המנהל הוציא תיק עם כרס והחל לומר לו רשימה של תורמים מחו"ל. אין צורך בכרטיסים רבים, מספיק לי אחד. אולי לא תיענה, הקשה המנהל? אך תשובתו מוכנה על לשונו, ה' יעזור: האב רשם את שמו של אחד הנדיבים התומך בסכום של עשרה דולר בהוראת קבע לישיבה, אחת לחודש, האב פנה לדואר ושלח את המכתב "לנדיב הגדול" מארה"ב וזה לשון המכתב: "אנו משפחה עניה ובתנו עומדת להינשא התחינו לבן לך של שלושים אלף דולר ואין באפשרותנו להשיג את הסכום, אנא סייע לי". המכתב חצה את האוקיינוס והגיע ליעדו, ובינתיים האב ישב ללמוד כרגיל בכולל. האמא לעומת זאת לילות רבים היתה דואגת בעיקר כאשר התקרב מועד החתונה. ויהי היום ומכתב הגיע מתיבת הדואר עם בול של ארצות הברית, הם ציפו לכל אולי זה מכתב התנצלות שאין הוא יכול לעזור, ואולי זה העשר דולר שהוא רגיל לתרום מדי חודש בחודשו, ומי יודע אולי זה קצת יותר, אך הפלא ופלא צ'ק עם סכום של 30,000 דולר. והשמחה הגיע לשחקים באותו ערב. וכשהדבר נודע למנהל הכספים הוא התפלא מאוד שהרי אותו אדם תורם סכום של 10 דולר בחודש, ופתאום תרם סכום כה עצום. ובנסיעה הבאה שלו לארה"ב, לראשון שהוא הלך זה לאיש הנ"ל כדי לשאול אותו על העניין, והאיש אמר לו, תשמע, עשר שנים חכינו וצפינו אני ואשתי לילדים והשקענו המון כספים בטיפולים וברופאים ועדיין לא זכינו. והנה בשבת בזמן פתיחת ההיכל התחננתי לקדוש ברוך הוא ואמרתי ריבונו של עולם אם נזכה להפקד אני מבטיח שהילד יגדל על ברכי התורה, ואנו נתמוד במשפחה עניה שצריכה סיוע להשיא את ילדיהם, ואכן הנס קרה ונולדה לנו בת לפני חמש שנים שהאירה את פני הבית, ולדאבון כל הילדה חלתה במחלה שהרופאים אמרו נואש, טיפולים רבים עברה הילדה ועברנו עמה חיים לא קלים, ואחר טיפולים רבים פנינו לרופא מומחה בעל שם עולמי, וברוך השם לפני כחודש קיבלנו את תוצאות הבדיקות והיינו המומים, הילדה התגברה על מחלתה והיא כעת בשלבי החלמה אחרונים.

באותו יום שקיבלנו את תוצאות הבדיקות בדואר הגיע מכתב נוסף מאותה משפחה שביקשה סיוע לחתן את בתם (שבגין בזכות מה היא התרפאה), כמובן שזה לא היה קל לשלם לא אלף דולר ולא אלפיים, אבל התגברנו, הכנתי לבנק וביקשתי למשוך את תכנית החיסכון שלי והסכום היה בדיוק שלושים אלף דולר, משכתי אותו ושלחתי למשפחה, ומאז בתי בריאה ושלמה ויבא נאמר (משלי י, ב) "וצדקה תציל ממות" ומביאה לחיים טובים.

רחמימה וכלבא בעי

לפני כ-700 שנה חי בספרד גאון גדול ומפורסם בתורת הקבלה, ושמו רבי משה בן שם טוב ליאון. בעירו של רבי משה גר יהודי אחד, אדם שעבר עבירות רבות וחטא חטאים גדולים, בחושו כי כבר לא תועיל לו כל תשובה. באחד מימי עשרת ימי תשובה פגש אותו אדם את רבי משה די ליאון ברחוב, ובנימה של לעג פנה אליו: "היכולה תשובה להועיל גם לפושע לוטאט כמוני?" "אין" דבר המונע ומעכב בני התשובה, כחושבים ומחליטים עליה ברצינות--ענה הרב, והוסיף: "אולם בקשר אליך, רק המוות יוכל לפדותך מהעבירות. אם תקבל על עצמך למות בתור כפרה על עוונותיך, אזי תתקבל תשובתך במרום." "והאם אזכה להיכנס לגן עדן?"--שאל העבריין. "כן, יהיה לך עולם הבא כמו לכל יהודי כשר"--הבטיחו הרב. "יבטיח לי כבוד הרב, כי אהיה עמו במחיצתו בגן עדן, אם אחזור בתשובה"--דרש החוטא. הרב הבטיח לו והלך לבית המדרש. נכנסו הדברים בלבו של אותו יהודי והלך אחריו. בארשת רצינות גמורה, בחרטה מלאה על חייו המלאים חטא, התחנן היהודי לפני הרב: "רבי, תעזור לי לחזור בתשובה. הנני מוכן ומזומן לכל, אפילו למות ובלבד שיתכפרו עוונותי".

הושיב הרב את בעל התשובה על פסל בית המדרש, וציווה להביא לו גליל עופרת להרחיחו בכלי על האש, עד שיהפך לנוזל רותח. אז קשר הרב ליהודי את עיניו במטפחת ואמר לו: "אמור וידוי על עוונותיך". היהודי פרץ בבכי, אמר את הוידוי בלב נשבר, והתחרט מקרב לב על עוונותיו הרבים. האם אתה מקבל על עצמך מיתה משונה זו?--שאל הרב. "כן, רבי, ובלבד שיתכפרו עוונותיך"--ענה בעל התשובה. אם כן פתח פיו ובלע--ציווה עליו הרב. היהודי פתח פיו ובלע... אולם לא את העופרת הרותחת, אלא כפית של דבש... אשר הכניס הרב לתוך פיו. שוב פרץ היהודי בדמעות שליש: "רבי, מה עוללת לי? האם חמדת לך לצון? מואס הנני לחיות בגוף מסואב זה שלי, ברצוני להציל את נשמתי, את חיי קח, אך את נשמתי הצל". "בני", ענה לו הרב, "אל תירא. היושב בשמים קיבל את תשובתך!" מאז לא נפקד מקומו של יהודי זה מבית המדרש מקום אשר למד, התפלל וצם ימים שלמים, וחי את שארית שנותיו בתשובה. זמן קצר לאחר פטירתו של רבי משה די ליאון נפטר גם יהודי זה, וברגעי חייו האחרונים בשכבו על ערש דווי, קרא: "פנו מקום לרבי משה די ליאון! הוא בא להוליכני לגן עדן". ובעוד מילים אלו על שפתיו החזיר את נשמתו הטהורה לבוראה.

[יב] קטן קודם י"א שנים לא יתענה, ואחר כך אם יכול יתענה, וחיוב דאורייתא הזכר בן י"ג שנה ויום אחד והנקבה בת י"ב שנה ויום אחד, ומדברנן יש חיוב קודם שנה לחנכם:

[יג] אפילו אם חל בחול לא יאמרו פסוק והוא רחום אלא יאמר כי אל רחום וכו' ה' צבא-ות עמנו וכו' ה' צבא-ות אשרי וכו' ה' הושיעה וכו' ולא גרע ח"ו יום הכיפורים משאר ימים טובים דאין אומרים אותו: [ה"ע יש לומר והוא רחום אפילו שחל בשבת שכן מנהג ארץ ישראל]

[יד] יזהר שלא יניח בליל כפור כלי מים של שתיה אצל מטתו אף על פי שצריך למים בשביל להשקות הקטנים, אלא יניח רחוק, דיש לחוש פן יעמוד משנתו צמא הרבה וישכח שהוא יום הכיפורים וישתה ח"ו, ומותר בלבוש הרוק ביום הכיפורים, ויש מחמירין ומי שאפשר לו יזהר בכך: [ח"ע אין להחמיר בבליעת הרוק]

[טו] לא יגע באשתו בין בלילה בין ביום כמו נדה, ויש אומרים דבליה דוקא אסור ליגע אבל ביום לית לן בה, ולאיזה צורך יש לסמוך על המתירים ביום. [טז] אף על פי שיש מתירים ליגע באוכלים ביום הכיפורים, מכל מקום יש אוסרים ולכן דוקא אשה שצריכה לכך שמוכרחת ליגע כדי לתת לבנה וכיוצא אז יש לסמוך על המקילים אבל שאר אדם שאין לו צורך גדול ליגע צריך לזהר:

[יז] לקדוש ה' מכובד זה יום הכיפורים כבדו בכסות נקיה, ואמרו חז"ל מציעין המטה, והשלחן פורסין עליו מפה יפה כמו בשבת, ויזהר כל אדם שלא יגע במגעו שאף על פי שהם בגד יטמאו ידיו, וברכת שעשה לי כל צרכי לא יאמרו ביום הכיפורים מפני שכל העולם יחפים: [ח"ע היום מברכים שעשה לי כל צרכי]

[יח] יתפללו בבכיה כל תפילות של יום הכיפורים, שהם שמונה עשרה ומוסף ונעילה וסליחות והודוים, ואם אינו יכול להוריד דמעות אומרם בקול בכו כמו שכתוב כי שמע ה' קול בכי וקודם קריאת התורה יתעורר בבכיה על מיתת בני אהרן הע"ה, ויכולה בכיה זו שתגין, ויזהר כל אדם לסדר התפלה והסליחות בינו לבין עצמו מקודם יום הכיפורים כדי שיוכיח מה שהוא מוציא מפיו כי קדוש היום לא-להינו והכל הולך אחר כוונת הלב, וצריך לומר נוסח על חטא בסדר תשר"ק גם כן, ובעת הודוי יכה על הלב ממש ואצל רוב בני אדם תמצא הלב תחת הדדים בארבע אצבעות, ויזהר בזה בכל עת שאומר ודוי בכל ימות השנה:

[יט] יאמרו י"ג מדות במתן וכוונה ושברון לב וזה ההעיקר, ויש חסידים כשאומרים י"ג מידות מונים אותם באצבעותיהם כדרך שעושין באמירת יש אומרים סמנים של הצרי והצפורן ומנהג יפה הוא שבוזה תתעורר הכונה, וגם יש בזה חיוב מצוה:

[כ] אפילו חל יום הכיפורים בחול יאמר מוספי בלשון רבים: [ה"ע כשחל ביום חול יאמר "את מוסף" וכשחל בשבת יאמר מוספי]

[כא] ביום הכיפורים ילמדו ביחזקאל מרש ס"י מ' עד סוף ס"י מ"ג ששם נבואה שנתנבא יחזקאל הע"ה על בית שלישי ביום הכיפורים עצמו, דכתיב בראש השנה בעשור לחודש והיינו ראש השנה דיובל, ואמרו רבותינו ז"ל במדרש א"ל הקב"ה ליחזקאל הע"ה ילמדו ישראל נבואה שלך על צורת הבית ומעלה אני עליהם כאלו עוסקים בבניינו ע"כ:

[כב] ביאור ארים ימינך ואצמך פורקנך הכונה על לידת היחידה למלך המשיח, ומה שכתוב גלי גבורתך עלן הוא על דעת משיח עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו, ויש מדקדקים לומר גלי גבורתך ופרוק לן וכן אני נוהג דצריך אדם לפרש דבריו בתחנונים, על דעת מה שכתב מהר"ח ז"ל במה שכתוב ותקוה טובה ומה שכתוב דינך אפיק לנהורא רוצה לומר בחסד הנקרא אור, ובאמירת עשה למען אברהם אזרח תמימך שאומרים בסליחות יוסיפו ביום הכיפורים בכל הסליחות בשביל התפילות לומר עשה למען עבדך רבי עקיבא בן יוסף אשר נהרג על קדושת שמך, ויאמר זה קודם שיאמר עשה למען הרוגים ושרופים וכו':

[כג] אחר שיאכל סעודת התענית בליל מוצאי כפור יאמר על השלחן פתיחת אליהו זכור לטוב, וכתב רב יעב"ץ ז"ל ללמוד בר"מ פ' אמור דף צ"ט ע"ב יומא דראש השנה איהו יומא דדינא וכו' עד דף ק' זכאה חולקיהון בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ואחר כך יברך ברכה אחרונה על סעודתו ויקום בזריזות לעשות איזה הכנה לסוכה

פרשת וזאת הברכה הלכות סוכה

[ב] יזהר לעשות הדפנות קודם הסכך ואם להפך פסולה, [ה"ע לכתחילה יניח הדפנות לפני הסכך בדיעבד כשר ויכול גם לברך לישב בסוכה] ויזהר שלא יניח דבר המקבל טומאה בסכך, ולכן עצי הסכך לא יהיה בהם בית קיבול דאז מקבלים טומאה, ומחמת כן יזהר גם כן שלא יניח עצים של המטה בסכך מפני שהם מקבלים טומאה, והפירות הם מקבלים טומאה ולכן לא יתלה רימונים וכיוצא בסכך, אלא רק בפרחות מארבעה טפחים ביניהם לבין הסכך, דאז אף על פי שהם מקבלים טומאה כיון דהוא תולה אותם לנוי בטלי לגבי סכך ולא מפסיל משום סכך פוסל אבל אם יש ארבעה טפחים לא בטלי לגבי סכך והוי פירות אלו סכך פסול, ואף על גב דאין רחבים ארבעה טפחים גזרין אטו רחבים ארבעה, מיהו במנורה שיש חשש דליקה אם יתלנה בפרחות מן ד"ט מותר לתלותה שיעור ד"ט או יותר דחשיב זה כדיעבד, אך יזהר שלא ישן תחתיה:

[ג] לא יאכל בערב סוכות מחצות ואילך, כדי שיאכל בלילה לתאבון כי

האכילה בלילה הראשונה דאורייתא וכאשר נבאר בע"ה, והא דסגי בערב פסח משעה אהגדה ששוהין זמן הרבה ואם יזהר משעה עשירית יש זמן הרבה עד שיגיע אכילת מצה, משאם כן בסוכות הוא אוכל מיד כשתחשך לכך צריך להזהר למנוע האכילה מחצות:

[ד] יקדש אחר שיחיה לילה ודאי, ובליל ראשון יברך לישב בסוכה ואחר כך שהחיינו, כי ברכת שהחיינו קאי על הסוכה ועל קדוש יום טוב, אבל בליל ב' יברך שהחיינו ואחר כך לישב בסוכה:

[ה] בכל עת שיש קדוש יברך לישב בסוכה אחר ברכת קדוש ובזמן שלא מקדשים יש נוהגין לברך לישב בסוכה קודם ברכת המוציא אחר ברכת נטילת ידיים וכן נוהגים בביתנו וכן עיקר, ויש נוהגין לברך לישב בסוכה אחר ברכת המוציא קודם שיאכל ואין חשוב הפסק דהוי כגביל לתוריה"ע **לכתחילה יש לברך בימי החג לישב בסוכה תחילה כשהוא עומד ואחר כך ישב ויברך המוציא והנוהגים לברך אחר המוציא יש להם על מי לסמוך וכיש קידוש נוהגים לברך בזמן הקידוש** ובכל פעם שמברך לישב בסוכה יברך מעומד ואחר כך ישב ואם שכח ולא בירך קודם אכילה יברך כל זמן שלא סיים אכילתו, [ה"ע ואם סיים לאכול פת כל שעודו ממשין לאכול תבשיל או פירות או משקה רשאי לברך לישב בסוכה] ואם הוא מסופק אם בירך או לאו לא יברך ואם ירצה לברך ברכת המזון כדי שיטול ידיו ויברך לישב בסוכה ויאכל הרשות בידו, ואין בזה חשש גורם ברכה שאינה צריכה:

[ו] בליל א' ובליל ב' לדידן ידיתבי בחוץ לארץ צריך לכוין באכילתו בכזית ראשון שהוא חיוב דאורייתא כמו כזית מצה בליל פסח"ה"ע **ויכוון גם לקיים מצוות סוכה זכר לענני כבוד שהקיף הקב"ה את עם ישראל בצאתם ממצרים לבל יכס שמש ושרב ובדיעבד כל שכיון לצאת בלבד יצא, לנכון לכתחילה לאכול כזית ראשון ללא תערובת לפתן**, וטוב שיפרש דבר זה בפיו כשאומר לשם יחוד קודשא בריך ושכינתיה קודם אכילה, וצריך לאכול יותר מכביצה פת לכולי עלמא:

[ז] בכל לילה קודם שיכנס לסוכה יאמר לשם יחוד קודשא בריך ושכינתיה וכו' כמו שצונוה ה' אלהינו על ידי משה רבינו עליו השלום בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות למען ידעו דורותיכם כי בסוכות ושושתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים, שגם לפ"ד הפוסקים הפשטנים יש חיוב לפרש פסוק זה כולו בפיו במצוה זו, ויזהר ללמוד משנה מסכת סוכה בכל לילה בכל ימות החג בתוך הסוכה, והמבדיל בביתו יבדיל בסוכה:

[ח] לא יברך לישב בסוכה אלא בפת גמור, [ה"ע 51 גרם פת וטוב שיאכל 60 גרם לצאת לכל הדעות] אבל במיני מזונות לא יברך משום סב"ל, [ה"ע ואם קובע סעודתו עליהם חייב לברך לישב בסוכה וגם ליטול ידיו וכן הקובע על תבשיל מחמשת מיני דגן כגון אטריות יברך לישב בסוכה, ולאחר אכילתו על המחיה, ואם אינו קובע עליו חייב סוכה ואינו מברך לישב בסוכה, ומאכל שאינו מחמשת מיני דגן כגון אורז אפילו אוכל הרבה מהם מצד הדין פטור מהסוכה והמחמיר הרי זה משובח ותבוא עליו ברכה] ובכל עת שיברך לישב בסוכה יכוין לפטור בברכה זו ושיביתו ואכילתו ושינתו עד זמן אכילת פת השנית אחרי זה, ואף על פי דמן הדין מותר לאכול אכילת עראי חוץ לסוכה, עם כל זה המחמיר שלא לשתות אפילו מים חוץ לסוכה תבא עליו ברכה, אבל שינה אפילו שינת עראי אסור לישן חוץ לסוכה, לפיכך אם רואה אדם חבירו בבית הכנסת מתנמנם בעת קריאת ספר תורה וכיוצא צריך לעורר אותו:

[ט] בכל לילה ישלח קערה תבשיל לאיזה עני, והוא חלק שבעה אושפיזין קדישין, והסוכה היא צילא דמהימנותא זכר לענני כבוד לכן לא ינהוג בה שחוק וקלות ראש, גם לא יכניס קדרות וקערות גדולות של תבשיל שדרכם להניחם בבית התבשיל, וכן לא יניח בה כד הגדול של המים, והנר אחר שכבה יסירו מן הסוכה, גם לא ירחץ בתוך הסוכה אפילו כלי אחד בלבד, מיהו כוס קפה קטן מותר לשטוף בסוכה, ועביט מי רגלים לא יכניס לסוכה אף על פי שדרכו בשאר ימות השנה להכניסו בחדר שהוא ישן בו, מיהו תשמיש המטה מותר בסוכה:

[יג] יברך על נטילת לולב ושהחיינו קודם שיטול האתרוג, אבל הלולב יטלנו בידו קודם שיברך, ואם כרוך בגד על ידו בגלל פצע יסירו קודם הברכה משום חציצה, ויש אומרים שיסיר גם הטבעת מאצבעו, ואם שכח ולא הסיר יטול שנית בלא ברכה, ויזהר שישים השדרה של הלולב כנגד פניו בעת הברכה והנענוע, ואסור לאכול קודם שיברך על הלולב:

יום כיפור הקב"ה יושב בכסא רחמים בכסא של ויתור – כפרת עוונות למדנו, כתוב מקל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. שואל, קיין שפָּתַח לפני כן לְטַהֵר אֶתְּכֶם מִקַּל חֲטָאתֵיכֶם, לָמָּה פָּתַח, לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ. אֲלָא אֲמַר רַבִּי יַצְחָק, לִפְנֵי ה' מִמָּשׁ. כִּי לְמַדְנָה, מֵרָאשׁ הַחֲדָשׁ, דְּהִינּוּ מֵרָאשׁ הַשָּׁנָה, הַסְפָּרִים פְּתוּחִים וְהַדִּינִים דָּנִים. בְּכָל יוֹם נִמְסָרִים בְּפִי הַדִּינִים לְהַפְתֵּחַ בְּדִין, עַד הַיּוֹם הַהוּא שְׁנִקְרָא תְּשִׁיעִי לַחֲדָשׁ. בַּיּוֹם הַהוּא עוֹלִים כָּל הַדִּינִים לְבַעֲלֵי הַדִּין, וְהֵם מִתְקַנִּים כְּפֶאֱעָלֵינוּ שֶׁל רַחֲמִים לְמַלְךְ הַקְדוֹשׁ. בַּיּוֹם הַזֶּה צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁחָה בְּשִׁמְחָה לִפְנֵי אֱלֹהֵם, הַעֲתִיד בַּיּוֹם הַשְּׁנִי לְשַׁבֵּת עֲלֵיהֶם בְּכִסֵּא רַחֲמִים, בְּכִסֵּא שֶׁל וִתּוֹ, דְּהִינּוּ כְּפָרַת עוֹנוֹת. וְכָל אֵלֹהֵי הַסְפָּרִים הַפְּתוּחִים לִפְנֵינוּ וְכְתוּבִים לִפְנֵינוּ כָּל אֵלֹהֵי הָעוֹלָנוֹת מְזַכֵּה אוֹתָם וּמְטַהֵר אוֹתָם מִפְּלִטָּה. זֶה שְׁפָאֵמֶר, מִקַּל חֲטָאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ. לִפְנֵי ה' מִמָּשׁ וְיִזְהַר מִתּוֹרָם אַחֲרֵי מוֹת

אמרי חז"ל: אנו מבקשים סליחה ומחילה מכל מי שראה עצמו נפגע מכותב עלון זה בכל צורה שהיא בין במשרין בין בעקיפין שנוכה כולנו יחד לשנים רבות נעימות וטובות. **הרב פישר זצ"ל כותב רוב הבעיות הם בגלל בין אדם לחבירו** ה' ישמרו "עבירות שבין אדם לחברו - אין יום כיפורים מכפר עד שירצה את חברו" כדאי שאדם תמיד ירגיל את עצמו לבקש סליחה. לפעמים אדם פוגע מאד בחבירו ואינו יודע כלל שהוא פגע בו ולמרות שכלל לא התכוון לפגוע ולא הייתה אמורה להיות פגיעה מדבר זה אם הוא מקפיד עליו נענש כמו המעשה בנמרא עם רבי יוחנן שחשב שרב כהנא צוחק עליו הקפיד עליו ונפטר לעולמו ואמרו לו שהוא לא צחק עליו רק השפה שלו שסועה שנראה כאלו הוא צוחק התפלל עליו והקימו לתחיה. ואף שגברא רבא שאני מכל מקום שאף קפידא בטעות תופסת מכל מקום רואים את כוחה של קפידה ולכן תמיד יהיה בשלום עם כולם ויבקש סליחת כל מי שאולי נפגע ממנו ולכן ראוי תמיד לבקש סליחה. מסופר על יהודי שסבל הרבה צרות והוא החליט שהוא פוטר את צרותיו בכך שהוא יבקש מחילה מכל מי שגבא במגע איתו והיה חשש קל שפגע בו ואכן עשה כך ופתאום נעלמו לו כל צרותיו ובעיותיו. וגם הנפגע לא יקפיד אלא ימחל מיד **כי המעביר על מידותיו ומוחל וסולח – תפלתו נשמעת (אורחות צדיקים)**

שאלה: יגינה שצומחים בה גם ערבות וכולם יודעים שהוא לא מקפיד על מי שקטוף דבר מגינתו, כי אינם מיועדים למכירה, ושמעון קטף מהגינה ערבות האם יוצא בה לערבה בארבעת המינים תשובה כתב בחשוקי חמד סוכה דף לג עמוד ב שאלה. בשו"ע (חו"מ סימן שנט א) נאמר: אסור לגזול... ואפילו כל שהוא, ואם הוא דבר דליכא מאן דקפיד ביה שרי כגון ליטול מהגדר לחצוץ בו שיניו, ואף זה אוסר בירושלמי ממת חסידות. וכתב הפתחי תשובה (שם סק"ב) וז"ל: עיין בתשובת נוב"י (תנינא אבהע"ז סימן עז) שהביא מה שכתב... וז"ל מיהו אף דשרי לטילת ואין בו משום גזל דמסתמא אין בעה"ב מקפיד, אבל מ"מ לא זכה הנוטל להיות חשוב שלו, דכל זמן שלא הפקירו בעליו באפשר לא אפטר לא זכות בו, וכן כתב אהר"י (סימן תרלו סק"ב) בשם הרס"א, דאפילו לגזל עכו"ם שרי מ"מ לא מקרי לכס, עכ"ל. ואי"כ לאור דברי הנוב"י ודאי לא מקיים בהם מצות וטילת ד' מינים. ואין לומר שיוצאין דין חובה בשל שיחא ליה לבעלם, כמבואר במשנ"ב (סימן תרמט ס"ק ג) שבשו"ט ראשון שבעין לכס, לא מהני ניחא ליה לאיניש. ובדברי הכפות תמרים יש סתירה בדבריו פעם הקל מעיקר הדין ופעם החמיר וכתב בחשוקי חמד עליו וצ"ע למעשה ווודאי צריך להחמיר ולבקש רשות כדברי הנודע ביהודה דמכל מקום אף שאינו מקפיד חסר בכלם אמנם יעורן בכפות תמרים דף ק ע"ב (ד"ה הדס הגזול) שכתב: אמנם לשטית הירושלמי שהביא שם דאפילו בענף של הדס וערבה דלא קפדי פסול משום גזול משום מדת חסידות. ומבואר מדבריו דרק משום מדת חסידות נחשב כגזל, אבל מעיקר הדין כשר. ודבריו צ"ע ממה שכתב הפתחי תשובה בשם הנוב"י. ועוד שלכאורה הכפות תמרים סותר דבריו עצמו, שכתב בדף ק (ד"ה ערבה) דערבה של מקדש וגדולין שהוא מנהג נביאים, לא פסלין גזול דערבה מידי דלא קפדי אינשי, "ואפילו ללולב היה ראוי להכשירו אלא שגזירת הכתוב לפסולו", ואילו כאן שהוא מדת חסידות, וצ"ע.

להיזהר במצוות כיבוד הורים

אחת המצוות החמורות בתורה היא מצוות כיבוד הורים.
לקראת בין הזמנים אמר החזון איש שאלו ההלכות שצריך
ללמוד כדי להזהר במצווה זו, נפסק בשלחן ערוך (נורה דעה
סימן רמא ס"א): **צריך להיזהר מאוד בכבוד אביו ואמו
ובמוראם, שהשווה אותן הכתוב למורא ה', שכשם שצויה על
כבוד ומורא שמו, כך צויה על כבודם ומוראם.** שלושה
שותפים הם באדם: הקב"ה, אביו ואמו. בזמן שאדם מכבד
את אביו ואמו, אמר הקב"ה: מעלה אני עליהם כאילו דרתי
ביניהם.

איזהו מורא? לא יעמוד במקומו המיוחד לו להתפלל, ולא ישב במקומו המיוחד לו להסב בביתו, ולא יסתור את דבריו, ולא מכריע את דבריו בפניו [”יפה אמר אבי, יפה אמרה אמי”], מפני שמשווה עצמו אליהם שהוא ראוי להכריע]. עד היכן מוראם? היה הברכה חמודות [בגדים יפים ונאים] ויושב בראש הקהל, ובאו אביו ואמו וקרעו בגדיו, והכוחו על ראשו, וירקו בפניו - לא יכלים אותם ולא יכעס כנגדם! אלא ישתוק ויירא ממלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שציווהו בכך!!

איזהו כבוד? מאכילו ומשקהו, מלביש ומכסהו, מכניס ומוציא [סיפוק צורכי ההורים, בעת הצורך], ויעשה הכל בסתר פנים ופניו.

"הא כל המבקש ימים ושנים, ועושר ונכסים, וחיים בעולם הזה, וחיים ארוכים לעולם הבא שאין לו סוף, יעשה רצון אביו שבשמים ורצון אביו ואמו!" (תנא דבי אליהו רבה כד)

כתב הפלא יועץ צ"ל: "כבר מילתי אמורה, שיש מצוה שהיא בת מזל. שהרי כמה מעות אדם מפור לעשות פתיחת ההיכל, או להיות סנדק וכדומה, אף שאין בזה לא מצוה דאורייתא ולא מצוה דרבנן, אלא חיבוב מצוה, אשריהם ישראל! ועל כל פנים ששומע בקול אביו ובקול אמו - מקיים מצוה רבה דאורייתא!"

אומר הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל: לפעמים אדם לא משתווה עם הוריו, וצוחק מהם, או שאומר להם אתם לא נודקים וכדומה, ידע שהוא עובר איסור חמור, והוא בכלל "ארור מקלה אביו ואמו, [שפירש רש"י מקלה - מזלזל. ולדעת ספר חרדים, אפילו מבזה בלבן עובר בארור הנ"ל]. על כן, צריך האדם להזהר מאוד במורא אביו ואמו, והוא כעין המורא שמחייבים לנהוג למפקד בצבא, שאף אם אין דבריו נראים בעיניו, בכל זאת אסור לו לזלזל בו מחמת סדרי וחוקי הצבא. להבדיל, גם אביו ואמו - גם אם אין הצדק עמהם, צריך לשמוע להם, כי כך חוקת מלך מלכי המלכים עלינו, לבד אם רצונם נוגד חלילה את התורה הקדושה [שבזה יש את הציטוט של "אתה ואביך חייבים בכבודי"]. וצריך לכבדם ממש, וירגיש שהם ככתר על ראשו, ולא רק במעשה אלא גם בלב, וכשאמו מבשלת או מכינה לו איזה דבר, ישבח אותה

כיבוד הורים המופלא של הגאון ר' ברוך בער-בעל ברכת שמואל
הגאון רבי ברוך בער זצ"ל התבלט והתפרסם בהקפדתו הגדולה במצות כיבוד אב ואם, ותלמידיו שזכו לראות זאת במו עיניהם היו מרבים לספר על הקפדתו וזהירותו במצווה זו. בייחוד ראו זאת תלמידי הישיבה בתקופת תפקידו כראש הישיבה בעיר קרמנצ'וג ובוילינה, שכן בתקופה זו התגוררו הוריו בביתו והיו רואים את התנהגותו אליהם. הוריו של רבי ברוך בער היו עשירים. במלחמת העולם הראשונה איבדו את כל רכושם ונאלצו לבוא ולהתגורר בבית בנם הגאון רבי ברוך בער, והוא היה דואג לפרנסתם ולכל מחסורם. מדרך הטבע, העניית קשה הרבה יותר עבור אדם עשיר שאיבד את עושרו, אולם רבי ברוך בער הצליח בעמל רב לתת להוריו תחושה נעימה כדי שלא יצטערו על מצבם. למשל כאשר היה לוקח חפץ כלשהו מן הבית, היה מבקש מהם את הדבר כאילו שייך הוא להם. וכל מי שהיה בביתו הרגיש שהוא עצמו מסתובב

באורח וכן הנתמך על ידי אביו. באופן כללי נדמה היה לבני הישיבה שיומו של רבי ברוך בער סובב כל הזמן סביב צורכיהם של הוריו. מפעם לפעם ניגש היה לראות אם זקוקים הם למשהו, ולאחר כל רמז קטן מצריכים הם דבר מה, מיד היה דואג שיקבלו, וימכרו היטב אם הם מרוצים. כשהגאון רבי אייזיק שר זצ"ל, ראש ישיבת סלבודקה, היה מספר על הנהגות אלו לתלמידיו, היה אומר שאחד מגדולי הדור התפלא פעם מתי רבי ברוך בער מספיק גם ללמוד, אם כל היום עובר עליו בחשבונות של כיבוד אב ואם. פעם בעת חירום, לא שילמו לו ראשי הקהל בקרמנצ'וג את משכורתו, והיה רעב לחם במשך תקופת מה, ואמר אז לראשי הקהילה: אם עבור עצמי - מילא, אבל הקפדתי היא בגלל אבי, שאין לי כיצד להאכילו לחם. האב רבי שמואל דוד (על שמו קרא רבי ברוך בער שם ספרו 'ברכת שמואל') היה מגיע באופן קבוע לשיעורי בנו, ולפני שהתחיל הגאון רבי ברוך בער למסור את השיעור, היה ניגש אל אביו ומבקש ממנו רשות. כשסיים את השיעור היה ניגש שוב אל אביו ואומר לו: "אבא יקר, האם אמרתי טוב את השיעור?" הגאון רבי אפרים אשרי זצ"ל סיפר שראה פעם איך רבי ברוך בער הולך עם אביו לישיבה, ונראה היה כהולך אחריה, כילד ההולך אחר אביו. באחד הימים הסתכל תלמיד הישיבה רבי שלמה היימן מהחלון וראה את רבי ברוך בער הולך עם אביו בדרכו לישיבה, ולא הרחק מהם הנחין בקבוצת גויים ממתפרעים. דפק רבי שלמה בחוזקה על החלון וסימן בידו לרבי ברוך בער שיראה שיש סכנה וימחר לרוץ עם אביו, והשיב לו רבי ברוך בער "איך רואה שאבא לוקח אותי עכשיו לישיבה?" ובדומה לזה מסופר כי בזמן הפרעות בקרמנצ'וג קרה פעם שהלך עם אביו ברחוב וכולם ברחו מפחד הפרועים, אולם רבי ברוך בער בשלוות נפש המתין לאביו וטיפל בו במסירות, עד שהביאו למקום בטוח. רבי ברוך בער היה מספר על נס שהיה לו, שנכנס חייל ורצה לקחת מאביו את השעון שלו, ורבי שמואל דוד לא הסכים לוותר. אותו תוקף נאבק עם האבא ובתוך כך הוציא סכין ורצה להורגו. מיד קפץ רבי ברוך בער ונאבק בו ואמר: "תפגע בי ולא בכו", ולפתע הגיע גנרל זקן בפתח וצעק על החייל שיעזוב אותם. ואמר שההצלה המופלאה הייתה בזכות מצות כיבוד אב במסירות נפש.

החזון איש: אם תכבד הורים כמוני תזכה להיות כמוני

מרן החזון איש זצ"ל התבקש לכבד בני ישיבה קטנה בביקור ובחינה. הייתה זו שעה מרוממת שתיזכר לעד. בעת הביקור הוא הבחין שאחד הנערים לוחש למגיד השיעור, כנראה ביקש רשותו לשאול שאלה, והרב השתיקו בפסקנות. בחכמתו, פנה החזון איש אל הרב: "הבחור רוצה משהו?" "כן" השיב הרב כבעל כרחו. "אז מדוע אינך מניח לו?" הרב שתק, והחזון איש נתן מבט מזמזם בנער, ששאל: "רציתי לשאול איך אוכל גם אני להיות כחזון איש?". הכל הבינו מדוע הרב השתיקו. השתירה לדממה מתוחה. החזון איש השעין ראשו על מקלו, וכעבור רגע קט הזדקף ואמר: "אם תקיים כיבוד הורים כמוני, תוכל להיות כמוני!" על הסיפור הזה נשאל הגאון הצדיק רבי חיים ברים זצ"ל, מגדולי תלמידי מרן החזון איש: במה התייחד כיבוד ההורים שלו. והוא השיב: אודות כיבודו את אביו, איני יודע. אביו, רבה של קוסובה, נפטר עוד בשנת תרע"ו. אבל אימו האריכה ימים ועלתה לארץ ישראל, חיתה בערוב ימיה בקרבת בנה הגדול. עין בעין ראינו כיצד איבד את אימו. ואספר, לדוגמה- החזון איש סבל מאבן בכליות. כשהאבן המשונת הייתה זוה, הסבה כאבי תופת. פעם אמר, שאילו נדרש לתאר בעוצמת הכאבים, היה מצייר אדם שלופת את מזוזת הדלת, וטורקים אותה בכוח על אצבעותיו. הייסורים, עד לב השמיים. כאלו ייסורים הסבה לו האבן לפרקים, כששנתה מקומה. היה נופל לארץ ומתפתל בעוצמת מכאוביו. פעם, סיפר רבי חיים ברים, ישב החזון איש ולמד ולפתע תקפוהו ייסורי, ומעצמתם הוטח החזון ואנקה מרה. לפתע שמע שאימו מגיעה. מיד זינק והתיישב, רצה בקול ובנעימה, לשמחה! איזו גבורה, איזו מסירות לכבד אם. שלא לגרום שמץ צער!.

העלון מוקדש להצלחת הצלחת משפחת
יהורם בן טיטה חדד ו"ב: שה' יתברך
יצלחם במאד מאד ויתקיים בהם
הפסוקים והסירותי מחלה מקרבך, אני ה'
רופאך והסיר ה' ממך כל חולי, וכל אשר
יעשה יצלח. ימלא ה' כל משאלותיך

[illegible]